

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanaestkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1.—, za vse ostale Din 16.—

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK II.

MAREC 1937

ŠTEV. 3

Ivan Martelanc, Ljubljana:

Zavarovanje zoper škodo po toči

V letošnjem februarjem zasedanju banovinskega sveta dravske banovine je na dnevnem redu tudi razprava o uvedbi obveznega zavarovanja plovov in posevkov zoper škodo po toči. S tem stopa v odločilno razvojno stopnjo vprašanje, ki je za naše kmetijstvo velikega gospodarskega in socialnega pomena, ki se pa pri nas rešuje domalega že nad 40 let z večjo ali manjšo intenzivnostjo.

Izvedba splošnega zavarovanja zoper škodo po toči je težko, pa zato zelo pomembno vprašanje. To zlasti za kmetijske pokrajine, kot je po večini Slovenija. Za našega kmeta so poljedelski pridelki glavni in v nekaterih krajih celo edini vir dohodkov in s tem pogoj življenjskega obstanka. Zato je potrebno, da podvzamemo vse, kar more zboljšati in povečati kmetijsko proizvodnjo ali odvrniti škodo, ki ji prete.

Ljudsko premoženje in s tem tudi posevki in plodovi niso le v rokah in volji človeka, ampak so izpostavljeni tudi močem narave in njenim elementarnim pojavom. Posevki in plodovi so stalno v nevarnosti zaradi suše, moče, pozebe, viharjev, zlasti pa še zaradi toče. Dognano je, da povzroči samo toča na poljskih pridelkih povprečno 28% škode, dočim odpade na vse druge škodne vzroke skupno 72%. Zaradi tega so že skozi stoletja gospodarstveniki proučevali možnost, da bi to škodo na kakršenkoli način nadomestili, če je že preprečiti ni mogoče. In so dognali, da je zavarovanje edini način, ki to škodo odvrne, oziroma gospodarske posledice toče razdeli na veliko število enako zainteresiranih gospodarstev, tako da posamezno gospodarstvo zaradi toče ne trpi posebne škode.

Tudi za Slovenijo je vprašanje izvedbe splošnega zavarovanja zoper škodo po toči zelo pomembno. Ako vzamemo v poštev, da ima naša banovina 800.000 ha obdelane zemlje brez gozdov ter da znaša vrednost pridelkov nad 1 milijardo dinarjev letno, po drugi strani pa da znaša povpreček letnih škod zgolj po toči na posevkih in plodovih 10 do 15 milijonov dinarjev, nam postane jasno, kako važna bi bila primerna rešitev tega vprašanja za vse naše kmetijsko gospodarstvo.

Po drugih državah so se že zdavnaj odločno lotili reševanja tega vprašanja. Zelo dobro ima urejeno zavarovanje zoper škodo po toči Nemčija, prav tako Bolgarija, Češkoslovaška in nekatere države Severne Amerike. Sovjetska Rusija je uvedla obvezno zavarovanje vseh plodov in posevkov v posebni državni zavarovalnici, ki krije danes že skoraj vse škode po toči.

Zavarovanje se izvaja v posameznih državah v kaj različnih oblikah. Ponekod delujejo le zasebne zavarovalnice, drugod so za to panogo ustanovljene posebne javnopravne ustanove, tu pa tam srečujemo pogodbe med zasebnimi zavarovalnicami in državo ali deželo, po katerih se to zavarovanje urejuje. Zvečine je zavarovanje prepuščeno svobodni odločitvi, v zadnjem času pa se je v nekaterih državah uvedlo tudi obvezno zavarovanje. V Sovjetski Rusiji in v nekaterih predelih Švice je uvedeno celo obvezno zavarovanje, združeno z monopolom državne, oziroma javnopravne zavarovalnice.

Na teritoriju naše države se je že leta 1895 v Srbiji uvedlo obvezno zavarovanje pri posebni deželni zavarovalnici, ki pa je kmalu prenehala s poslovanjem zaradi slabe zavarovalno-tehnične organizacije in prenizkih premij. Leta 1905 se je slično zavarovanje uvedlo na ta način, da se je premija pobirala kot progresivna določila na zemljarino, kar pa je zbudilo tako veliko nezadovoljstvo, da je moralo zavarovanje končno prenehati.

V kranjskem deželnem odboru se je to vprašanje obravnavalo od leta 1896 dalje ter so se za ta namen zbrali podatki, ki pa so že tedaj pokazali, da bi za smotrno izvedbo izdatnega zavarovanja zoper škodo po toči bila potrebna 100% določila na zemljarino. Vendar do uresničenja načrta ni prišlo, in sicer v glavnem zaradi političnega položaja v takratnem deželnem zboru, kjer je do leta 1908 bila v večini skupina, ki ni imela smisla za reševanje gospodarskih in socialnih problemov dežele.

V Jugoslaviji smo leta 1923 dobili zakon o zavarovanju posevkov in pridelkov zoper točo, po katerem bi se morala v vsaki oblasti ustanoviti posebna zavarovalnica ali pa se ustanovi za več oblasti skupna zavarovalnica. Zavarovanje je bilo po tem zakonu obvezno, oblastna skupščina je bila za izvedbo pooblaščen, da sklene pogodbo s katero že obstoječih zavarovalnic, ki bi bila pri izvajanju tega zavarovanja pod posebnim nadzorstvom oblastnega odbora.

Na podlagi tega zakona se je izvedlo zavarovanje le v primorsko-krajiški oblasti v letu 1928, leta 1930 pa je bilo poslovanje te zavarovalnice ukinjeno zaradi raznih nerednosti.

Dne 10. februarja 1931 je izšel nov zakon o obveznem zavarovanju posevkov in plodov zoper točo. Po tem zakonu, ki ukinja zakon iz leta 1923, se mora obvezno zavarovanje izvesti po posameznih banovinah, premija pa se zaračunava pavšalno in se odmerja po edini obdelane površine zemlje.

Namen osrednje vlade je, da bi se po tem zakonu izvedlo zavarovanje v vseh banovinah. Dejanski so od leta 1931 dalje skoraj vse banovine izdelale tozadavne uredbe in pravilnike, zavarovanje samo pa je doslej izvedla le savska banovina, ki je najprej vzpostavila poslovanje na ozemlju bivše primorsko-krajiške oblasti, nato pa na isti način razširila poslovanje na ozemlje cele banovine.

V dravski banovini je banski svet razpravljal o tem vprašanju na septembrskem zasedanju leta 1933, vendar se je takrat sprejela le okvirna uredba o izvedbi tega zavarovanja, razprava o pravilniku, ki je urejal podrobnosti, pa je bila začasno odložena. Do letos se na nobenem poznejših zasedanjih to vprašanje ni uvrstilo v dnevni red.

Glavni razlog, zaradi katerega je v letu 1933 banski svet odložil izvedbo zavarovanja, je bil ta, češ da bi naše kmečko gospodarstvo ne zmoglo nove doklade na zemljarino v višini 20 do 35%, oziroma ako računamo doklado samo k zemljarini, ki odpade na obdelano površino, kar je edino v smislu zakona, v višini 107%.

Toda naše kmetijstvo preveč trpi leto za letom radi škode po toči, da bi vprašanje prispevka onemogočilo izvedbo izdatnega zavarovanja. Saj je jasno, da teža tega prispevka celokupno naše kmetijstvo itak nosi, razlika je le v tem, da škoda po toči težko oškoduje ali uniči posameznega gospodarja ali večjo skupino na gotovem ozemlju, dočim bi se v primeru izvedbe zavarovanja ta škoda leto za letom porazdeljevala na vse kmetijsko gospodarstvo ter bi se njene posledice socialno in gospodarsko ne občutile tako trdo, kot se danes. Res je sicer, da vsako leto pobije toča pridelke le v gotovih predelih ozemlja in ne povsod leto za letom enako močno ter ne v enakih presledkih, toda prej ali slej utegne zadeti škoda po toči prav vsak del pokrajine in prav vsako gospodarstvo. Ali ni bolj pametno, da se vsako leto vplača primerna premija za zavarovanje, pa nam je v vsakem primeru zagotovljen dohodek iz pridelka, kakor pa da smo

Tisočdinarska nagrada

Točno 375 pravihnih rešitev celoletne uganke smo prejeli do 31. januarja t. l. Zrebanje se je vršilo v petek 12. februarja ob prisotnosti članov uprave in uredništva »Naše moči«. Zreba je zadel številko 364, pod katero smo imeli za beleženo pravilno rešitev, ki nam jo je poslal gospod

FRANC NOVAK,
posestnik na Brezovici štev. 60 pri Ljubljani.

Rešitev celoletne uganke za onega, ki je vedno točno prečital vsako številko »Naše moči«, ni bila prav nič težka. V čem je bila uganaka? V prvi številki »Naše moči« smo priobčili članek o dr. Jan. Ev. Kreku. Iz tega članka smo vzeli en odstavek ter ga razdrobili na 11 delov. Posamezni deli tega odstavka so nato izhajali v posebnem več ali manj lahko opaznem tisku v naslednjih številkah. Razen 8. so vse številke prinesle del tega odstavka.

Ko gospodu Novaku čestitamo k nagradi, opozarjamo, da je tudi letos razpisana tisočdinarska nagrada. In tudi letos je ne bo mogel rešiti, kdor ne bo vseh števil »Naše moči« hranil in jih točno čital. Seveda je pa letošnja uganaka povsem drugačna, kot je bila lanska.

Dvoje sredstev za dolgo življenje. Novi gospod župnik obiskuje svoje nove župljane. Pred neko hišo opazi starčka s častitljivo brado. Vpraša ga: »Očka, koliko ste pa že stari.« — Starček: »E, o sv. Florijanu jih bo 95.« — Župnik se čudi toliki starosti in vpraša: »Kako ste živeli, da ste dosegli tako visoka leta?« Starček: »Nisem n e pil, ne kadil...« Ko starček vidi, da je župniku njegova starost všeč, se koj pobaha: »Kaj moja leta! Imam brata, ta jih ima čez 100.« — Župnik: »Ali bi lahko govoril z njim?« — Starček: »Danes pa težko. Spi namreč na senu pijan ko krava.«

Je tudi res. Učitelj razlaga učencem razne oblike državne uprave, monarhijo, republiko itd. Pa vpraša: »Tomaž, kako obliko ima na primer Italija?« — Tomaž se zamisli in pove: »Obliko škornja.«

Varstvo živali. Klemen: »Ne razumem, zakaj se vedno toliko zavzemaš za Naceta. Saj on je naravnost živina.« Feliks: »Ali ne veš, da sem predsednik društva za varstvo živali?«

Duhoviti Shaw. Slavni pisatelj Shaw (izgovori: So) je sedel nekoč v družbi, ki se je razgovarjala o sodobnem ženstvu.

»O, še imamo v Londonu skromne žene,« pravi eden. »Moja žena na primer je sama skromnost.«

»Gotovo,« pravi Shaw. »Če ne bi bila gotovo koga drugega poročila.«

Ljubezen do sovražnikov. — »Tega, kar sem danes doživel, ne bi niti najhujšemu sovražniku privoščil.«

»Hm, kaj se je pa pripetilo?«

»V državni razredni loteriji sem zadel glavni dobiček.«

Ce bi angleški kralj hotel...

Skoraj neštete so pravice angleškega kralja. Neki angleški pravnik se je nekoliko potrudil in zbral vse, kaj bi mogel angleški kralj narediti, če bi se hotel poslužiti svojih pravic. Tako na primer bi smel

odsloviti vso svojo vojsko in mornarico, častnike, vojake in mornarje; celo vojno brodovje bi smel prodati...

napovedati vojno, da dobi od Francije Bretonsko nazaj...

vsakega Angleža poklicati v vojsko...

odpreti vrata jetnišnic in na prosto spustiti vse ujetnike...

vložiti ugovor proti vsakemu zakonu — a od časa Elizabete dalje se noben kralj ni poslužil te pravice...

vsakega obsojenca pomilostiti — v praksi je prešla ta pravica na ministra notranjih zadev... ček polvoriti, ne da bi ga kdo smel klicati na odgovor...

ministrskega predsednika ustreliti, pa bi ga nihče ne smel tožiti; po mnenju prof. Dicoya z univerze Cambridge ga ni sodišča v Angliji, ki bi moglo to narediti...

svoje vozove in avtomobile pustiti obratovati brez spoznalnih znakov...

dati svojemu šoferju nalogo, da dirja po londonskih ulicah s hitrostjo brzovlaka...

s svojimi brzojavkami, ki imajo prednost pred vsemi drugimi, ustaviti ves promet in razpošiljati svoja pisma brez znamk...

bi pač skoraj ne mogel biti obsojen na smrt, ker bi moral svojo smrtno obsodbo lastnoročno podpisati.

Nekaj pa je, česar angleški kralj ne sme — ne sme vzeti v najem ne hiše in ne stanovanja; sicer sme kupiti vsako posestvo, ne sme pa podpisati najeminske pogodbe. Saj mu tudi treba ni.

Ne vemo ne ure ne dneva...

V zadnjem času je »KARITAS« izplačala cele zavarovalne vsote ob smrti sledečih članov in članic:

Krois Alojzij, Maribor, Vrbanova 2;
Šprah Elizabeta, Podlehnik 8, Ptuj;
Hrausky Marija, Studenci pri Mariboru;
Valentan Ivana, Košaki 120;
Sagadin Gera, Mihovci 52;
Wolf Ana, Karlovy vary;
Kavčič Lavrencija, Ponikve 41;
Vezjak Marija, Maribor, Stolna ul. 5;
Jerenk Franc, Podgorje 110, Slovenjgradec;
Lakner Helena, Polzela 38;
Žibret Marija, Zagorje 65;
Zavrl Martin, Bistrica pri Trzinu 25;
Kramar Janez, Podsmrečje 10 (Blagovica);
Erjavec Marija, Ljubljana, Aleksandrova c. 8;
Simončič Josip, Kostanjevica 69;
Dolenc Marija, Dolenja vas 2, Polhov gradec;
Knapič Marija, Ljubljana, Galjeva 192;
Petelinšek Albin, Moste pri Ljubljani;
Straus Ana, Javornik 100;
Legat Marija, Javornik 39;
Pungrčar Marija, Zagrad 52;
Kecelj Andrej, Skofja Loka, Nunska 14;
Turk Marija, Brdo 95 — Vič;
Butin Apolonija, Lesno brdo 35, Vrhnika;
Bastiš Franc, Hrustnik 33;

Veit Vida, desetletna hčerka tovarn. delavca, Količevo 21. — Ker sta zavarovana oče in mati po ceniku CT, je bila brezplačno zavarovana tudi njuna hčerka.

»Karitas«.

ALI ŽE VESTE, kje boste kupovali za VELIKO NOČ? Hitro se obrnite na specerijsko trgovino Anton Kolenc, Celje, Kralja Petra c., ki sem jo prevzel. — KOLAČ s pri meni kupljenim blagom se vam bo sigurno obnesel.

IVAN GOBEC, trgovec, CELJE

prepušteni nemili usodi elementarnih sil, ki nam v nekaj urah utegnejo uničiti vse delo in vse napore celega leta.

Rešitev tega vprašanja je važna in nujna. Ne smemo pa pri tem delati z naglico in tvegati poskuse v negotovost. Vprašanje naj merodajni činitelji dodobra preštudirajo, izvedejo naj se poskusi manjšega obsega, skuša naj se doseči znižanje splošne doklade k zemljarini na ta način, da pridemo na način razredovanja pridelkov; ta način

St. Sušnik, Ljubljana:

Zadružništvo — rešitev Bolgarije

Vsi časopisi so beležili razveseljiv dogodek, ko je bila po tolikih letih bratskih sporov med našo državo in sosednjo Bolgarijo podpisana pogodba o večnem prijateljstvu. Prav bo, če ob tem zgodovinskem dogodku prikažemo bratsko bolgarsko državo v oni luči, ki je ravno nam Slovencem najbližja, in v kateri smeri so dosegli tako ogromne, da lahko rečemo presepetljive uspehe, t. j. v zadružništvu.

Bolgarsko zadružništvo datira še iz časov turškega paševanja. Opozorila vredno je dejstvo, da so se zadruge pričele snovati na deželi, torej najboljši znak, da so vznikale iz gole potrebe. Že proti koncu svetovne vojne je predstavljalo zadružništvo moč, ki je ni bilo. podcenjevati in je v najtežjih časih tudi edino njemu uspelo rešiti najbolj pereče vprašanje ljudske prehrane. Spricho tega velikega uspeha je celo država pričela priporočati in podpirati ustanavljanje zadrug. Žal se je v tej dobi veliko tudi grešilo; ustanovilo se je nebroj zadrug brez krajevnih potreb, torej življenja nezmožnih; dalje so se ustanovljale razne spekulativne ustanove pod krinko zadružništva. To so bili težki in črni dnevi idealnih zadružnih delavcev in huda preizkušnja za zadružništvo samo. Moralo je prenehati preko 3200 zadrug. Le z ogromnim delom in žrtvami je uspelo rešiti zadružno idejo teh pogubonosnih posledic.

V Bolgariji je vse v zadrugah. Od zdravnikov, lekarnarjev, knjigovozov, kmetov, slaščičarjev, brivcev, elektromonterjev, lončarjev pa do gozdnih delavcev, vse ima svoje zadruge. Celo gledališko in operno osebje ima svojo zadruge, kar jasno govori, da vsi stanovi vidijo v zadružništvu rešitev. Najmogočnejše so zavarovalne zadruge, od katerih je ena celo najpopolnejše zadružno zavarovalno podjetje v Evropi. Živinske zavarovalne zadruge so šele v povojih. Mogočne so tobačne zadruge, ki imajo svoje tovarne in ogromna skladišča. Čebelarstva zadruga ima svoj prekrasen dom v Sofiji, a v propagandne svrhe moderen čebelnjak v Borisovem parku. Zobozdravniška zadruga ima svojo lastno moderno delavnico, zadruga lekarnarjev svoj laboratorij. Ogromne so razne vodne, električne, kamnolomske zadruge in solarne. Vrednost nepremičnin teh zadrug presega 300 milijonov dinarjev.

Ves ta ogromen razvoj dokazuje, da bolgarsko zadružništvo ni samo idejno nadmočno, temveč je tudi materialno prva sila. Dokaz za to naj služi impozantna skupna številka, ki pokazuje, da je danes v Bolgariji, ki ima ca. 6 milijonov prebivalcev, 4300 delujočih zadrug z 810 tisoč člani, ali skoraj vsak sedmi Bolgar je zadrugar. Celokupen deležni kapital znaša 3 in pol milijarde levov, fondi dosegajo skoraj 900 milijonov, tako da imajo lastnih sredstev skoraj 4 in pol milijarde levov (lev = približno pol dinarja). Vloge in prihranki znašajo 3 milijarde, a krediti (državni in privatni) dosegajo 4 in pol

je tudi pravičnejši, kajti tisti, ki ima na edini obdelane površine dražje kulture (hmelj, trta, sadovnjak), bi pač plačeval višji prispevek, bi pa imel v primeru škode pričakovati višjo odškodnino.

Želimo, da bi čimprej prešli od poskusov, razpravljanja in ugibanj do dejanj, do izvedbe splošnega zavarovanja, ki je za naše kmetijstvo tako velikega pomena. V gotovosti je samozvest, v smotrnem gospodarjenju neodvisnost in mirno življenje. To nam pa zagotovi edino zavarovanje.

milijarde levov. Cisto premoženje vseh zadrug pa presega 12 milijard levov.

V težek položaj so privedle v zadnjem času celo zadružno idejo t. zv. stavbne zadruge, ki so jih organizirali največ lastniki stavbišč v spekulativne namene. Teh »zadrug« je 280 z 8000 člani. Po pravilih bi morali dajati posojila po 12—18 mesecih, a po današnjem stanju bodo člani lahko čakali tudi po 20 in več let. Vse to bi skoraj onečastilo vzvišeno zadružno idejo, kar bi lahko imelo katastrofalne posledice za celokupno zadružništvo. Da položaj rešijo ali vsaj izboljšajo, sta se združili dve najmočnejši zavarovalni zadrugi v skupen pododsek in uvedli zavarovanje za gradnjo stanovanjskih hiš. To dokazuje, da tudi tam zadružništvo ni brez kriz, dokazuje pa tudi, kako v Bolgariji vse budno pazi in enotno nastopa pri vseh nezdravih pojavih v njihovem tako bujno razvitem zadružništvu.

Kreditne zadruge so najmočnejše, kar je razumljivo, saj so le-te poklicane, da rešujejo težke socialne probleme vsake revne dežele. Prav one imajo veliko posebno nalogo, da ustvarjajo, t. j. da poženejo cel narod v delavnost in štednjo zaradi skupnega blagostanja. Zanimivo je, da dajejo le majhne, a kratkoročne t. zv. socialne kredite. S podelitvijo posojila uče istočasno prejemnika-zadružnika, kako naj ga najbolje uporabi. Zato so tudi v stalnem kontaktu z gospodarstvom svojih članov.

Vse te številne zadruge tvorijo 42 zadružnih zvez, katere vodijo in revidirajo svoje članice, izdajajo svoje liste in brošure. Medsebojno tvorijo Nacionalni komitet bolgarskih zadrug, ki je idejna organizacija, idejni predstavnik celokupnega zadružnega gibanja. Imajo še Zvezo prijateljev zadružništva, katere delo stremi za najpopolnejšo zaščito zadružnih načel, izvaja zadružno prosveto in propagando, proučuje splošno stanje bolgarskega zadružništva in skrbi za pouk o zadružništvu v šolah.

Ko se veselimo v zavesti, da je ogaben bratski spor končan, da bomo iz dneva v dan postajali drug drugemu bližji, in ko občudujemo njihovo izredno vsetransko žilavost, vztrajnost in delavnost, posebno pa še v zadružništvu, izrekamo iskreno željo, da bi bili »črni dnovi« njihovega zadružnega gibanja le redki, njih zadružništvo pa, da bi se razvijalo še dalje v korist bratskega nam naroda in nam v posne-manje.

Ne zaupaj agentu, ki ga ne poznaš ali ki nima pri sebi legitimacije!

Vinsko trsje priporočljivih sort, korenjake in sadno drevje nudi

trsnica in drevesnica Čeh
Trnovska vas

p. Sv. Dolenk v Slovenskih goricah, Ptuj

Ludovik Puš, Ljubljana:

Kaj res tako majhen in revnen narod?

Slovence imam v mislih. Ali smo zares tako majhni in revni? Tolikokrat človeku udari v ušesa to tarnanje, da bi še tak optimist skoro moral pri-
četi ubopovati. Od vseh strani si gremo to spa-
kedrano-melodijo: v časopisih, knjigah, na preda-
vanjih, na cesti, na ulici, v kavarni, v radiu — ču-
do, da sploh še živi kak človek pod božjim soncem,
ki se ima za Slovenca, pa ni že desetkrat zdvoji-
l nad svojim narodom in mu že desetkrat in večkrat
ni bilo žal, da je bil rojen pod slovensko streho!

Ni dolgo tega, kar sem slišal pomenek:

»Oni dan sem bil pri predavanju o slovenskem
gospodarstvu. Kako bi pri nas vse moralo biti, je
pravil govornik, in pripovedoval, kaj vse imajo
drugod. Namesto da bi na koncu dal koraje in po-
guma, je zaključil: »Kje smo še mi z našo slovensko
majhnostjo? Meni se to ni prav zdelo; kaj praviš
pa ti?«

Ogovorjeni je zardel v lica in se nemirno pre-
maknil. Videti je bilo, da so mu te besede hitreje
pognale kri po žilah in je kazalo, da bo bruhalo
iz njega. Toda zadržal je ploho pikrih besed in z
umirjenim glasom takole spregovoril:

»To pravim, da je takšno govorjenje neumest-
no! Le kje jemljejo ti pismouki svojo modrost, da
vse, kar je slovenskega, devljejo v nič! Majhni da
smo, majhni. Kakor da bi bilo število vse! Vpra-
šam: koliko je bilo starih Grkov? Ali so bili po
številu največji narod? Prej najmanjši. Pa člove-
štvo že več ko dva tisoč let pije iz duhovnih stu-
dencev tega malega naroda in veličine ne more
zajeti in ne priti globlino do dna! Kdo se briga
danes za slavne, velike narode v zgodovini, ki so
s svojo številčno močjo ustrahovali tedanji svet, pa
so izginili z zemeljskega obličja in ni za njimi
sledu, razen v zgodovinskih bukvah. A današnji
prosvitljeni svet se poleg vse svoje kulture spoštljivo
vrača k malemu, neznatnemu grškemu narodu:
na gimnazijah in univerzah vsega sveta je češčen
v svoji veličini in bo češčen, dokler bo kaj zares
prave kulture na svetu.«

Pristopil sem: »Oprostite, gospoda, da sem po-
slušal vajin razgovor in da dodam svojo misel. Ni
treba, da bi se mi Slovenci bahali, ali tudi tega
prav res ni treba, da sami ležemo pod klop. Zad-
njič je nekdo celo po slovenskem radiu zatrobil v
širni svet, kako smo Slovenci revni. Kakor bi ne
imeli zadosti stvari, o katerih bi mogli govoriti —
ne da bi morali svojo revščino obešati na veliki
zvon. Moja misel je pa takale:

Ne moremo se postavljati s svojim številom,
čeprav žive še manjši narodi na svetu, in ne s svo-

jim denarnim bogastvom. Pa vendar smo veliki in
bogati!

Veliki smo v ljubezni do svoje zemlje, svojega
jezika in vsega, kar je pristno našega slovenskega,
posebno do naše prosvetne kulture. In kolikor bolj
bomo vse to radi imeli, toliko večja bo naša moč.
Iz vojske vemo: poveljnika, ki je imel 10.000 stra-
hopetcev, je gladko zapodil v beg četovodja s 1000
junaki. Ne število, ampak junaštvo, to je glavno.
Ne velikost naroda, marveč ljubezen do svoje na-
rodne lastnine in ponos na lastno moč je sila, ki je
ni moči premagati in ne uničiti.

Tudi bogati smo. Glejte našo slovensko zemljo!
Kakor biser se leskeče v jugoslovanski državi in
sveti daleč čez državne meje tujemu svetu. Hodil
sem pred nedavnim časom po tujih krajih. Veliko
sveta sem videl, tudi takega, ki slovi kakor naj-
lepši v Evropi, pa moram reči, da nisem ničesar
takega videl, kar bi segalo čez lepoto naše sloven-
ske zemlje. Mi lepoto svoje zemlje preniško ceni-
mo ali je pa sploh ne cenimo. Jaz pa pravim: to je
bogastvo, ki mu ga ni zlepa para. Treba je le, da
ga znamo koristno naložiti, da bo nosilo obresti.
Vsak predel slovenske domovine je lepota zase, vsi
pa se v svoji mnogovrstnosti združujejo v ubrano
skupnost, kakršno je težko najti.

Bogati smo Slovenci zaradi svojega naroda, ki
je v jedru zdrav in močan. Zgodi se, da človek hodi
dan na dan, leto za letom po isti poti, pa se nekega
dne začuden ustavi: »Glej, tega pa ves dolgi čas
nisem videl!« Tako hodimo mi mimo bogastva, ki
raste v naših kmečkih, pa tudi delavskih in obrt-
niških domovih in ga ne vidimo. Ne vidimo sil, ki
spe zlasti v naši kmečki mladini. Samo v presled-
kih zažari ta in oni kmečki dom, od koder se utrne
slovenski velikan kakor Trubar, Levstik, Slomšek,
Prešeren, Jurčič, Finžgar ali Korošec — te vidimo
in jih častimo, drugo ostane skrito, neiztrpano.
Ustavi se, slovenski človek, ki tožiš o naši revščini,
in poglej! Pa z odprtimi očmi in iskrenim srcem
— brez predsodkov in se boš začudil: »Kaj je mo-
goče, da sem hodil mimo bogastva in tarna! zaradi
revščine!« Zaklad slovenske zemlje in naroda, ki
na njej živi, dvignimo in naše majhnosti in rev-
ščine bo konec.

Tak je bil naš pogovor. Zapisal sem ga, da
bodo oni, ki govorijo o slovenski majhnosti in be-
račiji, za naprej raje tiho, mi vsi pa, da bomo pri-
jeli — vsak po svoje — za lopato in začeli od-
kopavati zaklade naših sil.

Dr. Alojzij Kuhar, Ljubljana:

Sredozemlje

Mesec januar je odmeval od zunanje-političnih
dogodkov, ki so se tikali Sredozemskega morja.
Dobili smo dva važna sporazuma, ki sta razburkano
ozračje nad Sredozemskim morjem zelo pomirila.
A doživeli smo tudi viharne trenutke, ko se je
zdelo, da se mora ob maroški obali zbrati hudo-
urje, ki se bo valilo dalje in potegnilo v svoje
vrtince tudi druge obalne države Sredozemlja. Dva
sporazuma: prvi, sklenjen med Anglijo in Italijo
pod imenom »gentlemen agreement« (sporazum
med gospodi), ki je napravil erto pod zelo ostrim
bojevnikiškim razpoloženjem, ki je zavladalo med
Italijo in Anglijo zaradi abesinske vojne, ter je
določil, da hočeta odeslej obe državi druga drugo
spoštovati, skupno pa paziti, da se posestno stanje
okrog Sredozemskega morja v ničemer ne spre-
meni; drugi sporazum je bil sklenjen med Turčijo
in Francijo glede male obalne pokrajine Aleksan-
drete, ki spada pod francosko Sirijo, a ima močno
turško narodno manjšino in je predvsem tudi na-
ravno pristanišče za Turčijo na južni obali države.
Sporazum je bil hitro dosežen, čeravno so se že
premikale čete, in sicer tako, da ostane deželica
pri Siriji, a uradni jezik da ostane turški. Tako
sta bili odstranjeni kar dve dinamični težjišči, ki bi
bili lahko usodno vznemirili Sredozemsko morje
in države, ki ob njem prebivajo. Houdourje pa se je
dvignilo ob — danes je to dokazano — lažnivi ve-
sti, da so Nemci izkrcali vojske v španskem Ma-
roku in da boče Italija zasesti španske otoke
Balear. Silno razburjenje se je dvignilo predvsem
v Franciji. Bojne ladje so že plule proti Maroku.
Končno se je vse v miru poleglo, ko sta tako Hitler
kakor Mussolini slovesno izjavila, da se niti Nem-
čiji niti Italija ne ukvarjata z mislimi, da bi si
osvojila le najmanjši drobec španskega ozemlja.

Toda navzlic tem sunkom, ki so sredozemske
strasti visoko dvignili in se potem v miru polegli,
imamo v mesecu januarju še vedno znake, da je
pomirjenje zavlada tako rekoč le na površju, a
da v globinah tli še naprej pritajeni srd in neza-
upanje drug do drugega. Italija še vedno utrjuje
otoko v Dodekanezu nasproti Turčiji. Anglija je
utrčila Malto in utrjuje sedaj otok Ciper, ki leži
kot na preži ravno v aleksandretskem kotu in stra-
ži turško, sirske in palestinske obale, obenem pa
nadzira pomorsko pot, ki pelje skozi sueški pre-
kop. Tudi Grčija se baje pripravlja na odpor, če
bi se zgodilo, da bi Bolgari naenkrat zahtevali
prosto pot do Sredozemskega morja, od katerega
njihovo državo loči ozek pas grškega ozemlja.
Italija v Albaniji nadaljuje s svojimi utrditvenimi
deli. Francija budno pazi na svojo afriško obalo in
jo opremlja za obrambo. Ob Dardanelah pa zaen-
krat ni bila odstranjena nevarnost, da bi nekega
dne sovjetsko brodovje ne prišlo kaliti nemirne
vode Sredozemskega morja in ogroziti omrežje
potov pomorske trgovine, ki ga na vse strani
režejo.

Iz tega sledi za vsakogar, da je Sredozemsko
morje, ki ga lahko imenujemo zibelko evropske
kulture, istočasno tudi prepad, v katerem ista kul-
tura zopet lahko utone, če se ne bodo podvzeli
koraki, da se to vodovje za vedno pomiri.

Koraki? Kateri in kakšni?

Leta 1919, ko so z mirovnimi pogodbami za-
ključevali svetovno vojno, so si državniiki v prvi
vrsti zajamčili politično trdnost okrog Sredozem-
skega morja. Na vse so mislili, vse skoraj so pred-
videli. Niti košček sredozemske obale ni več pre-
ostal, ki bi se o njem moglo reči, da ni vzdian v
trdno stavbo trajnega reda, ali po katerem bi še

Pomembnejši spominski dnevi

8. marca 1861 je bilo v Rusiji odpravljeno
kmečko podložništvo; car Aleksander II. (1855 do
1881) je dal z dotičnim odlokom več kot 20 milio-
nom ruskih kmetov osebno prostost, dočim je bilo
okoli 20 milijonov kmetov že prej nekoliko bolj
prostih. Posestva, ki so jih dobili kmetje sedaj v
svojo last, so morali seveda polagoma odplačati,
kot se je to zgodilo tudi pri nas.

4. marca 1844 je bil na Muljavi na Dolenjskem
rojen Josip Jurčič, najplodovitejši slovenski pripo-
vednik; umrl je 3. maja 1881 v Ljubljani, star šele
37 let. Najbolj znane so njegove povesti Jurij
Kozjak, Dolenjski, Tihotapec, Sosedov sin, Hči mest-
nega sodnika, Dva brata; dalje romani Deseti
brat, Čvet in sad, Doktor Zober, Med dvema sto-
loma, Lepa Vida, Rokovnjači ter drami Tugomer
in Veronika Deseniška. »Najbolj je znal risati
kmetijske posebnosti. Napisal nam je prvi roman
(Deseti brat) in prvo žalno igro (Tugomer).«

4. marca 1879 je bil rojen v Ljubljani pesnik
Jos. Murn-Aleksandrov; umrl je 18. jan. 1901, ne
dopolniviš niti 22 let. »Njegove pesmi, med kate-
rimi so kmečke najlepše, so po večini čista lirika;«
prim. Pesem o klasu, Kmečka pesem, Pa ne poj-
dem prek poljan.

6. marca 1836 je bil v Podsmreki pri Velikih
Laščah rojen pesnik, pisatelj in kritik Josip Stritar;
umrl je 25. nov. 1923 v Rogški Slatini. »Stritar je
bil slovstveno najbolj izobražen Slovenec svojega
časa, ki je do dobira poznal svetovno slovstvo. Zna-
čilno zanj je svetobolje; odlikuje se po izvrstnem
opazovanju, lepem narodnem izražanju in izglaje-
nem slogu.«

11. marca 1917 je izbruhnila v Rusiji revolu-
cija, iz katere se je polagoma razvila sedanja bolj-
ševiška vlada. Car Nikolaj II. je s svojo družino
vred postal žrtev revolucije. V poteku tedanje sve-
tovalne vojske je bila revolucija pomembna v toliko,
da je Rusija sklenila z nasprotniki mir in se ni
vojske več udeleževala. Nemci so sicer nekoliko
zadikalili, a namesto Rusije so vskočile v svetovno
vojsko Zedinjene države Severne Amerike, ki so
odločilno vplivale na nadaljnji njen potek.

13. marca 1848 je izbruhnila revolucija na Du-
naju. Začelo se je v februarju v Parizu, valovi so
pljuskali naprej in so zgrabili vso Srednjo Evropo.
V Avstriji je osvobodila revolucija kmetaki stan in
je prinesla prve početke parlamentarnega življenja.
Proti dunajski vladi so vstali zlasti Italijani in
Madžari; in hudi so bili boji, preden je bil mir
zopet vpostavljen. Ker pa ozdravljenje ni bilo po-
polno in so bile rane le površno zaceljene, je prišlo
pozneje do novih nemirov in vojn, iz katerih je
slednjič (1867) izšla avstro-ogrska monarhija.

17. marca 1861 je bil sardinski kralj Viktor
Emanuel I. oklican za kralja Italije in si je na-
mesto Torina izbral za prestolnico mesto Firenzo,
hoteč s tem povedati, da se je težišče italijanske
politike pomaknilo bolj proti jugu. Za botra pri
krstu nove italijanske države, ki je razen Benečije
in Rima z okolico obsegala že skoraj vso Italijo, je
bil francoski cesar Napoleon III.; njegovo geslo je
bilo: vsak narod naj si svojo usodo sam določi. To
geslo je pozneje prevzel ameriški predsednik Wil-
son. Leta 1866 je dobila nova Italija še Benečijo
in leta 1870 tudi še Rim z okolico; glavno mesto
države je postal Rim.

26. marca 1838 je bil rojen v Bohinju pisatelj
Janez Mencinger; v svojih povestih je rad opisoval
domače kraje in ljudi, vmes je pa vplel svoje
spomine in slovstvena, politična in druga razmiš-
ljanja. Po poklicu je bil odvetnik. Omenimo sati-
rično povest Čmokavzar in Ušperna ter romana
Abaddon in Moja hoja na Triglav.

30. marca 1856 so sklenili Francozi in Rusi v
Parizu mir, s čimer je bila zaključena tako zvana
Krimska vojska. V sredi preteklega stoletja sta
bila v Evropi dva mogočna vladarja, francoski ce-
sar Napoleon III., ki smo ga omenili že zgoraj pri
Italiji, ter ruski car Nikolaj II. Prvi kot drugi je
hotel imeti v Evropi odločilno besedo; nesporna-
zumljenje glede tega je privelo do imenovane vojs-
ke, v kateri je v bistvu zmagal Napoleon. Ta in
še druge — lažje — zmage so v Napoleonu povzo-
čile preocenjevanje lastne moči in so ga pozneje
pahnilo v dogodka, ki so mu izpodkopali tla; tako
se je zapletel v ameriške homatije ter je hotel
ustanoviti veliko romansko-katoliško državo kot
protitež proti »protestantskim« Zedinjenim drža-
vam, zapletel se je v vojno z Nemčijo itd. Nemci
so ga ujeli (1870), umrl je na Angleškem (1873).

Prof. dr. Vinko Šarabon.

„Slava Slovencev so slavní mošje“

Ta izrek velikega Slomška ste našli v križanki, katero smo priobčili v 1. letošnji številki »Naše moči«. Našli ste ga pa seveda le oni, ki ste križanko prav rešili. In takih vas je bilo le 143. Zreb je določil naslednjih 10 nagrajencev:

Ivan Kraiger, Novo mesto, Florijanski trg štev. 10.

Jerica Burja, Bled I, Grad 7.

Franc Dolinar, Verd 56, p. Vrhnika.

Tatjana Mauer, Ljubljana, Bolgarska 21a.

Josip Gorjan, Ljubljana, Galjeva 198.

Majcen Josip, Borovci 39, p. Moškanjci.

Podlipnik Jakob, Sombor, Švajcarska mle-kara.

Minka Smolinsky, Ljubljana VII, Kosovo polje 148.

Pavel Karner, Stari trg pri Slovenjgradcu.

Vinka Rihar, Kamnik mesto 93.

Vsi nagrajeni bodo dobili v dar po eno lepo vezano slovensko knjigo. Knjige bomo razposlali do konca februarja t. l.

Ne pozabite na spomlad,

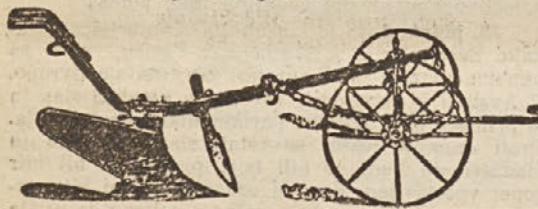
da dobite pri nas v veliki izbiri pluge, brane, sejalne stroje, okopalnike, kultivatorje, gnojnične sesalke itd.

Razni gospodarski stroji vedno v zalogi.

Ferdo Smola,

poljedelski stroji in plugi

Sv. Jurij ob južni železnici.

Anton Belec, St. Vid nad Ljubljano:

Gasilski spomini

(Konec.)

K temu svoječasemu načrtu moram danes vendar nekaj pripomniti, oziroma dodati. Odkar so se uvedle motorke, se je izkazalo za potrebno, da se radi zime prizida k shrambi majhen prostor za motorno brizgalno. To radi tega, da ne zamrzne. Ponekod jih hranijo v stanovanjskih prostorih, to pa ni priporočljivo, ker se le prikrade rad do nje kak nepoklicanec ter jo lahko poškoduje. Najbolje je, da se k shrambi prizida nizka sobica z dobro pečjo, da se ob zmrzlini lahko zakuri. Vrata v sobico naj se napravijo iz shrambe. Tak prostor ne bo predrag in povsem ustreza svojemu namenu.

Da, veliko je bilo dela pri kranjski deželni gasilski zvezi, pa vsi smo se radi žrtvovali za prosep gasilstva. Gasilska društva so se širila, prošnja je bilo vedno več, časi pa zlasti med svetovno vojno ne preveč rožnati.

Vedno sem se zanimal zlasti za gasilstvo v svoji ožji okolici. Danes je samo v Šentviški župniji 9 gasilskih društev: St. Vid, Vižmarje, Guncle, Stanežiče, Medno, Dravljice, Zgoranja Šiška, Podutik, Brdo. Vsa imajo svoje gasilske shrambe z brizgalnimi in orodjem. Dve društvi imata celo avto za motoriko in kompletno gasilsko orodje, da se gasilci kar

lahko hlastala kakšna velesila. Morda je ostalo odprto še vprašanje Tunizije, kjer je Italija dejala, da se njeni interesi križajo s francoskimi. Toda tudi ta rana se je v januarju 1935 nekoliko pozno sicer, a vendarle zaprla in se je zdelo, da stoji mir v Sredozemlju za dolgo dobo na trdnih nogah. Toda leto 1936 in januar leta 1937 sta pokazala, kako nezanesljiva je bila ta zaveza, kajti vse se je zamajalo in se je zdelo, da bodo sredozemski prepiri pljusknil čez obale in zalili Evropo z novo katastrofo. Red, ustanovljen leta 1919, torej ni bil dober in treba bo iskati novega, boljšega.

Doba, ko si je ena sama velesila lastila pravico nad Sredozemskim morjem, je davno za nami. Tudi to, da bi si oblast nad njim delili dve, je že davno nemogoče. Sedaj je stopila v ospredje še tretja velesila, Italija, in med državniški grešpet, da bi bilo najbolj pametno, če se te tri velesile, Anglija, Francija in Italija, med seboj sporazumejo in same sebe postavijo za žandarje Sredozemlja. Toda tudi ta miselnost, čeravno je časovno nova, izvira iz preperelih mednarodnopolitičnih načel o velikih državah, ki da lahko ohranijo politični red v svojo korist s tem, da ovirajo rast in pravice malih. Sredozemlje ni domovina samo velesil in ne more biti njihova last, ampak je last tistih, ki ob njem prebivajo, vseh tistih pravimo, brez izjeme, a tudi onih, ki to morje potrebujejo za svoje gospodarsko dihanje. Če je torej vprašanje, kako pomiriti

to usodno vodovje in njegove obale, potem more to storiti samo sporazum, ki ga niso med seboj sklenile samo dve, tri ali tudi štiri velesile, ampak sporazum, ki so ga prostovoljno sprejele vse države, male in velike, ki jih to morje namaka. Sporazum torej, na katerega so svobodno pristale tudi vse balkanske države in v katerem bo izpovedano, da so obalne države Sredozemlja nedotakljive tako glede zemeljske posesti kakor glede državne neodvisnosti in da jamči vsa skupna oborožena sila vseh, da se bo ta medsebojna obljuba tudi spoštovala. Ne rečemo pa, da bi dejstvo močne Anglije, ki se je v borbi za ohranitev miru izkazala še najbolj nesebično, vsaj v dobi po svetovni vojni, ne dodala mnogo k zavesti varnosti, ker bi namreč prisotnost močne Anglije zadostovala, da v kali zatre vse apetite, ki se pogostokrat skrivajo tudi za navidezno najbolj iskrenimi sporazumi. Vsaj mnenje Jugoslavije je to in je verjetno, da ga ž njeno delijo tudi druge male sredozemske države.

Španska državljanska vojna je tista boleča prilika, ko se bo moralo to vprašanje razčistiti in ko se bo moralo s pomočjo omenjenega sredozemskega sporazuma prepričati, da bi se države, ki v Sredozemlju nimajo življenjskih interesov, vtkale v to razbolelo živčevje in ga dražile. Bolelo bi pa nas in ne nje. Sedaj je čas za to. Katastrofa Evrope ne sme prehiteti.

Inž. Oto Muck, okrajni kmetijski referent, Ljubljana - okolica:

Praščereja s pesmijo

Radio-predavanje — 3. I. 1937.

(Op. uredništva: Pričujoče predavanje so nekateri že slišali po radiu. Podajamo ga našim bralcem ne le zaradi zlatih nauk, temveč tudi zato, da vidijo, s koliko ljubeznijo opravljajo naši kmetijski strokovnjaki svoje naporno delo.)

Pevec: O, Bog te živi! Pozdravljen, inženir! Kaj pa ti tukaj?

Predavatelj: (smejé) Kaj? Saj vidiš! Predaval bom.

Pevec: Pokaži, kaj imaš! (čita razočaran): Praščereja —

Pred. (živahno): Veš, tako rad bi ljudem enkrat povedal vse glavne napake, ki jih delajo pri praščereji. Naša svinjereja bi lahko pri manjšem trudu in manjših stroških več donosala. Poglej! Saj je menda na svetu ni živali, ki bi bila primorana živeti ob tako nenaravnih pogojih kakor baš — prašič pri nas na Slovenskem!

Pevec se smeje.

Pred.: Hm, ti se smeješ! Ampak pomisli: Hlevi ozki, zatohli, temni, krma vsa prekuhana namesto sirova — sonca prašič ne vidi, svežega zraka nikdar ne uživa —

Pevec: E — povsod tudi ni tako —

Pred.: Povsod ne, hvala Bogu, ampak —

Pevec (pade v besedo): Kaj boš kritiziral! Tega nihče rad ne posluša!

Pred.: Hm, kaj pa čem —?

Pevec: Raje eno zapoj! Bo bolj veselo!

Pred.: Če bi znal kakor ti! Veš kaj? Pa ti zapoj!

Pevec: Haha — kaj neki? — (malce ironično) Morda o praščereji? Kakšen revež, da je prašič?

Pred.: Zakaj pa ne? — Jaz ti malo razlagam, ti pa poješ.

Pevec: Mar misliš zares?

Pred.: Seveda. Kar poslušaj: Najprej hlevi! Ljudje dostikrat z velikimi stroški napravijo svinjake, ki niso prav za nič. Saj mislijo dobro, napravijo močne zgradbe, betonirane, naravnost — trdnjave! Ko prideš v tak hlev, misliš, Bog vedi kaj boš zagledal za temi stenami. In kaj vidiš? Vlažno je, temno, ozko, zatohlo — ali sem prišel v srednjeveško ječo ali zašel v grobnico? Ne — za stenami čepi nedolžen prašiček (Pevec: Revček —), ki bi bil mnogo bolj zdrav in vesel, ako bi imel hlev, kamor bi posijalo sonce, kjer bi bilo toplo, suho in dovolj prostorno. Ni treba, da bi tak hlev vedel stal, lahko je še cenejši, samo da je pravilno narejen —

Pevec: Naj zapojem? Bo žalostna!

Pred.: Le daj — le —

Pevec (poje — dramatično, žalostno po navpu): »Prejubi svet! Lenart«:

Svinjak zbetoniran kot gradič močan,

od znotraj preozek in vlažen, teman.

Prašič pa živ pokopan.

Ali bo prav tako?

Pred.: Dobro! Samo — malo bolj poskočna bi lahko bila —

Pevec: No — prav —. Bo pa prihodnja bolj vesela, kar name se zanesi.

(Odmor.)

Pred.: Pa čeprav bi bil hlev še tako lep in dober, ni treba, da je prašič ves dan notri. Ven ž njim! — Na prosto! Naj se razhodi, naj se giblje, skače naj in uživa sonce, zrak! Ali si bil že kdaj na Grmu? Tam lahko vidiš, kakšno lepo tekališče so pripravili za prašiče. Tam imajo prašiči tudi priliko, da se kopljejo in to jim zelo prija. Vsak, ki hoče biti dober praščerejec, bi moral imeti vsaj tekališče, kamor spušta mlado in staro, da se lahko razgiba, telovadi, po možnosti koplje in —

Pevec: (vpade — ironično): in se prehladi!

Pred.: O ne! Nasprotno! Če prašiče redno spuščas na prosto, se utrjujejo. V najboljših plemenskih vzrejalnicah sem videl, kako so breje svinje pozimi spuščali na prosto, da so bredle po snegu in ni jim škodovalo. Predvsem pa naj gre mladina na prosto, to je neobhodno potrebno, ako naj se pravilno in veselo razvije. Žival, ki je vedno le v hlevu, je omehkužena. Njej škoduje seveda vsaka sapica —

Pevec (poje — veselo na: »Je respekt od cele kuhnje«):

Da si prašič utrjuješ,
primeren prostor potrebuješ,
kjer sonce, zrak uživajo,
se gibajo, umivajo.

Pred.: Dal Vidiš, to so take napake, kjer grešimo proti najbolj naravnim načelom, ko praščem ne nudimo dovolj zraka, sonca, gibanja, ko jih zapiramo v temne in vlažne prostore; toda še ena osnovna napaka je in dokler te ne bomo odpravili, z našo praščerejo sploh nič ne bo —

Pevec: To sem pa radoveden —

Pred.: — in to je prezgodnja uporaba plemenskih svinj. Žival, ki še ni dorasla, ki še ni razvita, vendar še ne more biti mati. To je proti naravi. — Če bi kdo — recimo — pšenico žel v času, ko zrnye še ni čisto dozorelo, bi kaj slabo seme pridelal. In če bi tako postopal več let zaporedoma, kakšni bi bili pridelki?

Pevec: Saj tega nihče ne bo naredil —

Pred.: Pri žitu ne, pri svinjah pa prav isto redno delamo. In če bi imeli še tako dobro praščjo pasmo, v nekaj letih mora biti vsaka uničena, ker jo uničujemo leto za letom kakor po načrtu. Svinjo bi smeli voditi šele, ko je stara eno leto — ne prej! — sicer ne moreš od nje pričakovati dobro razvitega, zdravega zaroda —

Pevec: Počakaj malo — že imam! (Zapoje na: »Moj fantič je na Trolsko vandrak«.)

Premlado žito ni za seme,
premlada svinja ni za pleme.
Šele v starosti en'ga leta
zdrav zarod svinja ti obeta.

Pred.: Dobro si zapel! Samo malo preveč poskočna je bila. To je prav za prav bolj žalostna pesem —

Pevec: Enkrat preveč žalostna, drugič preveč poskočna! Kdaj bo prav! Ampak veš kaj, ti! Meni se zdi, da ta stvar ni tako enostavna, kakor ti praviš. Jaz sem s kmetov doma in se tudi malo spoznam na takele zadevščine. Če bomo čakali, da bo vsaka svinja stara eno celo leto, pa spomladi mladih pujskov ne bo! Kako naj pa sedaj zapojem, aaa? — ko pujskov ne bo —?

Pred.: Tako, da bo prav! Kdo ti pa reče, da je treba svinjo precej, komaj je enkrat ali dvakrat imela mladiče, že zaklati? Če si dober rejec, in imaš dobro plemensko žival, jo boš tudi dobro negoval, pravilno krmil in čim dlje ohranil. Če si svinjo prvič gnal, ko je bila stara eno leto, se je dobro razvila; ni zastala zaradi brejosti in poroda v času, ko bi se morala še razviti in rasti. Taka dobra žival ti je prvo gnezdo dala v resnici pozno, toda v poznejših letih bo lahko imela vsako leto po dvakrat mladiče, spomladance in jesence. Če imaš res dobro plemensko žival, jo boš čim dalje časa ohranil, jo temeljito izrabil in dobival od nje številan in prvovrsten zarod. Dobra plemenska svinja doseže pri pravilni negi brez nadaljnega lahko starost 6—8 let.

Pevec: Hoho — — trda prata!

Pred.: To že ne igra nobene vloge več v primeru z vrednostjo, ki si jo že tekom let črpal iz dobre plemenske svinje. Ali bi prodal lepo telico ali mlado kravo le zaradi tega, ker bo sicer imela na starost trdo meso?

Pevec: No, pa naj bo zopet po tvojem. Ti že veš, ki si strokovnjak —

Pred.: Nikar norca ne bri! Zapoj!

Pevec (poje na: »Pod klančkom sva se srečala«):

Ce hočeš dober rejec bit',
si moraš svinjo ohraniti'.
Neguj in krmil jo skrbno!
Številan rod ti dala bo.

Zapel sem, zapel, ampak v glavo mi še ne gre čisto, da veš! Kje bo pa svinja zdržala toliko porodov? Saj je navadno že po enem samem do kraja izčrpana, to se pravi, pujski jo strašno zdela. Včasih jo je sama kost in koža.

Pred.: Seveda, ko pa svinji ne dajejo prave krme v času, ko doji. Pri pravilni krmilni sploh ne bi smela znatno zgubiti na teži.

Pevec: Več ko »futrak« je vendar ne moreš!

Pred.: Ne gre le za vprašanje, koliko krmim, gre za to, kaj pokladam. Svinji, ki doji, je treba dajati poleg običajne krme še priboljšek, in sicer ne prepričan. Na dan na primer okoli 3 kg zdrobljenega žita ali otrobov in nekaj litrov posnetega mleka. Najboljši je ječmenov zdrob, izvrstne so tudi razne tropine —

Pevec: Toda — — —

Pred.: Nič »toda«! Na vsak način je ceneje, če s tako krmo ohraniš svinjo pri teži, nego če pustiš, da shuja in jo potem zopet »nazaj« pitaš, za kar rabiš gotovo še enkrat toliko krme —

Pevec: Ampak — — —

Pred.: Počakaj, da končam! Ne samo, da svinjo ohraniš pri teži in s tem tudi pri dobrem zdravju, dosegeš boš s pravilnim krmiljenjem tudi, da bo imela dovolj mleka. Priboljšek, ki ga privočiš svinji, se bo poplačal že pri pujskih, ki bodo hitro rastle ter bodo veseli in zdravi. Zato je pravilno krmiljenje v resnici ceneje in ne dražje —

Pevec: Koliko časa pa svinja doji pri takem načinu krmiljenja?

Pred.: Vsaj 8 tednov brez nadaljnega lahko pustiš mladiče pri svinji —

Pevec (zamišljeno): Osem tednov — — —

Počakaj — — (poskuša melodijo) —

Pred. (nestrpen): No — kaj — ali naj ti pomagam?

Pevec (poje na: »Velike delamo korake...«):

Mladič pri svinji naj ostane
vsaj osem tednov, toda hrane
v tem času svinji treba fine,
sicer ji moč in teža gine!

Pred.: Ho — Čestitam! Kar dobro si jo zagodel. — Veš, kaj? Ko si tak strokovnjak v zlaganju pesmi — še eno mi boš zapel: o kuhanju prašičje krme —

Pevec (malce ponosen): No, le povej kakol (Zapoje) Pri men' se vse dobil!

Pred.: Vso krmo prašičem kuhajo — po nepotrebnem! Kuhaj naj bi se le krompir in pomije. Sirov krompir bi utegnil škodovati, iz neprekuhanih pomij sumljivega izvora pa bi se prašič lahko okužil. Vse druge krme: pese, repe, detelje, korenja, žita, koruze, otrobov, senenega drobirja, suhe

deteljine rezanice, karkoli hočeš — pa ni kuhati. Škoda je drv, škoda časa in škoda predvsem krmil, ki so manj izdatna, ako jih kuhamo ter krmimo razredčene v topli vodi. Bolje zaleže vsa krma, če je nekuhana, in živali jo rajši uživajo, seveda, če so z malega vajene na sirovo krmo. Sirova hrana pa je tudi bolj zdrava nego kuhana. Najboljša krma se včasih v svinjskem kotlu naravnost uniči in to s porabo dragocenega časa, velike količine drv, ki končno niso zastojni, in z velikim in v resnici nepotrebnim trpljenjem.

Pevec: Jo že »mam! (Poje na: »Jaz pa moja ljubica«.)

Prašič sirovo raje žre
in vendar kuhajo mu vse.
Krompir le kuhaj in pomije,
da prašič se lepo razvije.

V svinjski kuh'ni se unič'
vse, kar v kotlu se kopič':
korenje, pesa, repa, ščavje,
povrh' pa še prašičje zdravje!

Ja, ampak tišta o suhi deteljni rezanici mi je pa čisto nova. Ali kdo prašičem tudi kaj takega krmil?

Pred.: Res, to krmilo se vse premalo uporablja. Včasih prašiči v hlevu obgrizejo vso leseno opravo —

Pevec: Saj res! — Ves hlev bi požrli —

Pred.: — in to le iz razloga, ker jim manjkajo neke snovi v krmi, ki jih iščejo potem v lesu.

Pevec: Pri nas doma so prašičem s kleščami zobe poščipali, ko so začeli obgrizavati leseno korito.

Pred.: Vidiš — ne zameri — to je prav za prav mučenje živali, čeprav nehoteno. Čemu pa ima prašič ostre in močne zobe? Da bi pošteno žvečil vso hrano, kajti žvečenje, to je začetek prebave. Krma, ki ni dobro prežvečena, ne zaleže dosti ter je celo zdravju škodljiva.

Pevec: A zato si menda tudi tako zelo proti kuhanju krme?

Pred.: Seveda, tudi to je vzrok. Zato je pa tudi rezanica ali seneni drobir v suhem stanju kar dobra krma, ki poleg tega vsebuje še nekaj dobrih hranilnih snovi. —

Pevec: Ni-li ta krma nekam presuha?

Pred.: Pa jo zmešaj s sirovo zrezano peso, to je idealna osnovna krma pozimi, poleti pa zadostuje za vzdrževanje sveža deteljica. Po tem, kakšno nalogo smo prašiču prisodili, prejme seveda še doklado, na primer doječa svinja priboljšek, kakršnega sem prej omenil. —

Pevec: Posnelo mleko in žitni zdrob?

Pred.: Da. Da zdrob ne bo presuh, ga še malo ovlažiš z mrzlo vodo. Za doječo svinjo vzameš lahko tudi malo več vode, da bo krma bolj redka. Za druge namene, na primer, ko pitaš, ali za mlade, doraščajoče prašičke pa je bolje, da krmo samo toliko ovlažiš, da ne praši. Naj jo le dobro prežvečijo.

Pevec: Ali potem so prašiči vendar žejni, če ne dobivajo dovolj vode v krmi?

Pred.: Pa jim dajaj navadne hladne pitne vode! Naj pijejo, kolikor jim je ljubo! — Pa še ene stvari ne smemo pozabiti —

Pevec: No — kaj pa še? — Še ni dovolj?

Pred.: Klajnega apna, ki ga mešamo malenkost med žito. Posebno rastoča žival ali svinja, ki doji, rabi mnogo apna v krmi. Če prašiču manjka apna v krmi, je nemiren, išče in rije okoli —

Pevec: In obgrize omet na zidovju, kajne-da?

Pred.: Da — da.

Pevec (poje na: »Od kod si dekle ti doma?«):

Ce prašič grize steno, les,
je kriva krma, prav zares,
daj klajno apno mu pod zob
in rezan'co, seneni zdrob!

Prašiču je zobovje dano,
da bi pošteno žvečil hrano,
(pred. spremlja)
kdor mu zobe poščipa, ruje,
prašiča muči, sebi škoduje.

Dajmo prašiču, kar mu gre
in kar zasluži. Danes je,
te morate nam potrdit',
hudo na Kranjskem prašič bit'.

Brez denarja. Oče: »Brez denarja ni mogoče nič napraviti.« — Sin: »O, pač!« — Oče: »No, rad bi vedel, kaj neki?« — Sin: »Dolgove.«

hitro morejo odpeljati k požaru. Vseh motorč je v župniji pet.

Pri prehodu k motorkam smo se še to naučili iz skušnje, da se stare odvodne cevi ne smejo kar priklopiti k motorki, ker je pritisk vode premočan in cevi raznese. Vsaj en četrt cevi mora biti pri motorki nove, stara cev se more uporabiti le tam, kjer je manjši pritisk.

Ko v visoki starosti zrem na dolgo dobo gasilskega delovanja in obujam svoje gasilske spomine, mi daje uteho in zadoščenje za vse prizadevanje in napore dejstvo, da je moje delo rodilo obilo bogatega uspeha. Vsem, ki to delo nadaljujejo in ga bodo še nadaljevali, naj Bog blagoslovi njihovo prizadevanje.

Lepa primera. Vida in Vlado sta šla na izprehod. Pa pravi Vida: »Gospod Vlado, Vi ste kot hrast.« — Vlado: »Tako močan, kajne?« — Vida: »Ne, tako neotesan.«

F. K-n:

Domovinstvo in novi zakon o občinah

(Nadaljevanje.)

Kako nujen potreben nam je nov, a res vzoren zakon o domovinstvu, kakor sem omenil ob koncu članka v zadnji (februarski) številki in omenjam ponovno, dokazujejo nedavno izdana pojasnila o domovinstvu po odredbi gospoda ministra za notranje zadeve. — Objavljena so bila v dnevnem časopisju, zato jih na tem mestu ne bomo ponavljali.

Spregovoriti pa je treba še o nekaterih važnih določilih o dobi bivanja, ki je merodajna za pridobitev domovinstva v kaki občini.

Stalnost bivanja

V obeh primerih pridobivanja domovinstva najsi bo po pet- ali desetletnem bivanju v občini zahteva zakon o občinah, da mora bivati prosilec ondi vso to dobo stalno. To je poglobitni in prvi predpogoj za pridobitev domovinstva. — Pa prav tu manjka zopet v našem zakonu o občinah poglobitnih določil. Zato mora vsakdo, ki ima opraviti z domovinstvom, župan in občinski odbor, ali uradnik in nadzorno oblastvo, ki odloča o sporih glede domovinstva vedno in iznova posegati po veljavnih določbah prejšnjega (avstr.) domovinskega zakona iz l. 1896. — Slej ko prej je in ostane bistveno važni predpogoj, da mora biti bivanje v občini ne samo stalno, marveč tudi prostovoljno. Za našo definicijo (opredelitev) »stalnosti« ima navedeni domovinski zakon določbo, da mora prosilec bivati v občini nepretrgoma (nemški avtentični izraz za to je: ununterbrochen). To se pravi: med 5- ali 10-letno dobo, ki jo zahteva zakon za pridobitev domovinstva, bivanje v občini ne sme biti prekinjeno. — Vendar pa se tudi to določilo ne sme tolmačiti dobesedno in ozkosrčno. — Pri presoji pravice za pridobitev domovinstva je treba imeti vselej pred očmi tudi namen bivanja. — Vzemimo kar primer: Nekdo se je naselil v občini z namenom, da bo ondi njegovo stalno bivališče. Morda si je celo postavil tam svoj skromen dom. — Okoliščine pa so nanesle, da mu je bilo treba za dalj časa oditi iz tega prostovoljno si izbranega bivališča in domovanja Morda za mesec ali več; morda tudi za celo leto. Pustil pa je tam ali ženo, ali kake sorodnike, ali kako drugo osebo, da mu oskrbuje dom in stan. — Je-li s tem prekinil stalnost bivanja? — Ne! — Lahko je bival zunaj celo leto in čez (n. pr. v Ameriki, v rudnikih Vestfalije, Francije i. dr.), toda bivanja v občini, v kateri se je naselil, s tem še ni prekinil, zato pač, ker ni imel namena opustiti svoje stalno bivališče, marveč se je hotel vrniti zopet nazaj tja — v občino, ki si jo je izbral za svoje stalno bivališče prostovoljno. —

Drugače je seveda pri osebah, ki prekinejo svoje bivanje v občini neprostovoljno, prisiljeno. Ni mogoče naštevati tu desetine primerov, kdaj se prične v kaki občini bivanje v okolnostih, ki izključujejo prostovoljno prebivanje, ali kdaj nastopijo take okolnosti po že pričetem bivanju, ko počiva tek za pridobitev domovinstva določenega pet- odnosno desetletnega roka. — Izmed nekaj primerov bodi navedeno, da je neprostovoljno bi-

vanje jetnikov in kaznjencev v krajih, kjer so zaprti; prisiljenec in korigendov v prisilnih delavnicah in poboljševalnicah; oseb, ki so pod policijskim nadzorstvom, ali v takozvanih »internacijah«; itd. — Skratka: Za neprostovoljno bivanje se smatra vselej tisto, ki je posledica izgubljenosti osebnosti ali v zvezi s to izgubo. — Vendar pa je tudi ena izjema ob neprostovoljni odsotnosti, ki ne pretrga za pridobitev domovinstva predpisane dobe: to je dejansko izvrševanje vojaške službe (odsotnost za odslužitev kadrskega roka). Bivše dunajsko upravno sodišče je sicer z razsodbo z dne 4. januarja 1905., Budw. 3214, razsodilo, da se za neprostovoljno smatra tisto bivališče, ki je bilo prizadeti osebi vsiljeno po tuji volji. To pa ne velja za vojake, ki morajo zapustiti svoje bivališče sicer prisiljeno, toda po višji sili zakona. — Pa tudi pri vojaških osebah je izjema. Vojaki-podnaredniki, naredniki in naredniki-vodniki ne morejo pridobiti domovinske pravice v občinah, kjer so njihove garnizije, ako služijo nad svojo z zakonom določeno službeno dobo prostovoljno. — Svoje bivanje v došednji občini pa so prekinili prostovoljno, a če se vrnejo v občino svojega prejšnjega bivališča, jim še z dnem, ko so se vrnili, začne iznova teči rok, ki je predviden po zakonu. —

Ko smo že pri vojaštvu, bodi pripomnjeno, da se določila o domovinstvu ne nanašajo na častnike in druge višje činovnike armade, ki ne morejo na podlagi kakršnekoli dobe bivanja pridobiti domovinstva v občini, kjer so nastanjeni, izvzemši seveda možnost, da poedine osebe na njihovo prošnjo sprejme občina prostovoljno. —

Se en stan moramo omeniti posebe, ki ima pravico pridobiti si domovinstvo v občini bivališča: — redovništvo. —

O redovnikih in redovnicah se lahko reče, da s svojim poklicom prostovoljno volijo tudi svoje bivališče. Zato jim občina bivališča po preteku v zakonu določenih rokov ne more odreči domovinstva, ako izpolnijo vse pogoje po zakonskih določbah. — (Konec prih.)

Nagradna zlogovnica za marec 1937

a, a, a, an, bi, blja, bor, čac, čr, de, di, e, ev, fi, ga, gir, ha, i, in, ja, ja, ja, ja, ka, ka, ka, kan, ko, li, lju, lo, ma, me, melj, mo, mož, na, na, ne, nje, re, ri, ro, ro, sa, sa, ska, ska, so, ston, su, ša, šak, šo, štanj, ta, tan, tec, ti, to, treb, tro, va, va, var, ve, zuv.

Iz gornjih zlogov sestavi besede, ki morajo imeti sledeči pomen: 1. Južnoitalijansko letoviško mesto. — 2. Prestolica prijateljske nam azijske države. — 3. Vzhodnoazijska vele-sila. — 4. Prestolica bratske slovanske države. 5. Severnoevropska republika. — 6. Mesto v Beli Krajini. — 7. Puščava v Afriki. — 8. Znani ognjenik. — 9. Naš kos zemlje. — 10. Kraj na Dolenjskem. — 11. Del sveta. — 12. Mesto v Liki. — 13. Mesto v Dalmaciji. — 14. Pravo ime za pristanišče, ki bi moralo biti naše. — 15. Črnomorsko pristanišče. — 16. Naša narodna bol na severu. — 17. Mesto na vzhodnem Štajerskem. — 18. Severna slovenska prestolica. — 19. Prestolica za večno z nami zvezanega naroda. — 20. Slovensko stolno mesto. — 21. Naša zapadna sosedja. — 22. Trg v gornji Savinjski dolini (postaja za znano zdravilišče). — 23. Angleško cesarstvo v Aziji. — 24. Naša najlepše razvijajoča se luka. — 25. Mesto na zapadni slovenski (državni) meji. — 26. Polotok v Aziji. — 27. Sedež predstavnika največje duhovne sile. — 28. Stara Ljubljana.

Najdene besede zapiši drugo pod drugo po gornjem vrstnem redu. Če si prav sestavil, ti povedo prve črke najdenih besed vrstico iz Prešernovega »Krsta pri Savici«. Kako se glasi ta vrstica?

Zlogovnica je zelo lahka. Izmed pravih rešitev bo deset izžrebanih. Izžrebanji bodo prejeli po eno lepo vezano slovensko knjigo, vredno najmanj 50 Din. Rešitve morajo biti v uredništvu najkasneje do 31. marca 1937. Vse re-

MLADA MOČ

Dragi prijatelj!

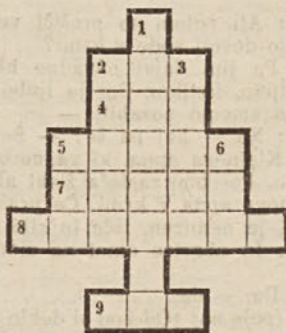
Kdo bi si mislil, da vam bo naloga v januarški številki »Naše moči« pripravila toliko težav. Komaj 139 vas je bilo, ki ste nalogo prav rešili. — V petek, 12. februarja, smo pa žrebali. To je bila silno slovesna stvar. Vsi, ki imajo kaj opravka pri »Naši moči«, so se zbrali okoli okrogle mize, na kateri so ležale vse pravilne rešitve. Vsaka rešitev je imela številko. In prav toliko števil, kot je bilo pravih rešitev, je ležalo v zavrtku na mizi. Štirikrat je segla roka našega odgovornega urednika v zavitek in vsakikrat prinesla številko. Ko smo nato pogledali naslove, smo ugotovili, da je sreča naklonila darila sledečim:

1. Neža Mrše, Breg št. 28, p. Ribnica na Dolenjskem.
2. Anton Gojkovič, učenec 5. razreda, Podova, p. Rače.
3. Mimica Simončič, Podroje 2, p. Šmartno pri Litiji.
4. Dragica Pucelj, učenka 4. razr., Ribnica na Dolenjskem.

Vsi štirje bodo do konca tega meseca prejeli vsak lepo vezano knjigo. — Kakor vidite, imajo Ribničani posebno srečo. Saj jih je pa tudi res bilo lepo število, ki so nalogo pravilno rešili.

Novo nalogo bomo pa imenovali

Drevo

Sedaj pa poiščite besede, ki jih boste vpisali v gornja okenca po načinu križank. Besede pa sledeče pomenijo:

Vodoravno: 2. Samemu Bogu je pri ustvaritvi Adama služilo. — 4. Oh, to bilo je veselja, ko tlačili smo zelje v njej! — 5. Pri igri živalni nasprotniku sem za petami. — 7. Če latinski ne znaš, bo tu šlo težko. Zato pa odrasle poprašaj, kako »letopisi« se s tujko zovo. — 8. Zuzelke (če boš pri pouku slovenskega jezika tvoril tako množinsko obliko, boš dobil »fajfo«). — 9. Eden izmed onih dveh, ki sta ti najdražja.

Navpično: Če v abecedi iščeš me in preko črke d greš mimo mene, si že zgrešil me. — 5. Kako to rečemo, če nekaj v dvojce je? —

2. Pri nas so v cerkvah in dobrih hišah svete podobe, pravoslavni pa sveti podobi pravijo, hm, kako? — 3. Krstno ime. Bolj redko ga čuješ, zato ga pa nosijo tudi veliki možje, n. pr. neki slovenski frančiškan, ki sedaj pri nas misijonari, a je pred časom bodril naše brate in sestre v tujini. — 6. Božični praznik ga označja in vsi narodi po njem hrepenijo.

Če boš prave besede našel, ti ne bo težko uganiti, kaj je treba čitati navpično doli pod 1. Naloga je zelo lahka, le z možgani morate misliti, ne pa s trebuchom.

Rešitve mi pošljite najkasneje do 31. marca 1937. Kar pride kasneje, ne pride v poštev. Potem pa to-le si zapomnite: Svoj naslov napišite natančno in čitljivo. Naslov mora vsebovati ime, priimek, vas, hišno številko in zadnjo pošto. Poleg tega moraš pa vedno pristaviti, kaj so tvoj oče in kdaj si rojen.

Pozdravljeni!

Brat Ivo.

Mala pošta

Z vseh strani dobivam pisma z vprašanji in prošnje za odgovor. Če bi vsakemu odgovarjal, bi prišel kmalu na boben. Znamke in papir so draga reč. Zato bom pa najbolj silnim kratko pod »Malo pošto« odgovarjal. Pa začnimo:

Prelog, Zagajbi: Vse hvale vredno je, da pomagaš očku pri raznašanju »Naše moči«. Prav zelo rad bi Ti poslal kako knjigo. A veš, da je nimam. In pa toliko prošnje za lepe knjige je, da bi se prav gotovo loterim zameril, če bi enega obdaril. Zato pa kar pridno rešuj naše naloge. Ni šment, da ne bi enkrat muhasti žreb zadel Tebe.

Jakša Pepea, Berstovec: Verjamem Ti, da si rešila sama. Nisem vrgel v koš, a kaj hočeš, ko me pa žreb ni ubogal. Če bi jaz imel kaj govoriti pri žrebu, prav gotovo bi moral zadeti Tebe.

Gore Tone, Pluska: Kakor vidiš, z nagrado to pot ni nič. Zato pa Ti naj bo v tolažbo, da Te tu javno pohvalim glede pisave. Tako snažno in čitljivo pisanih pisem dobim malo. Nimaš pojma, kako nekateri packajo. Da jih le sram ni!

Franceelj Balant, Št. Vid pri Stični: Da Ti je dal ognjenik na Siciliji toliko opraviti! Kdo bi si mislil! Hm, kako si ga pa potem vendarle pogruntal? Vidiš, tako si se z mojo uganko tudi nekaj naučil. Take uganke niso le za zabavo, temveč so koristne tudi za možgane.

Drago Oberžan, Širje: Nekoliko nerodno si jo zaokrožil, a nič ne de. Tudi dobra volja je nekaj vredna. Ampak tisto pa ne drži, da bi »Naša moč« metala uganke proč. Prav vse pravilne rešitve pridejo v žreb. Zapomni si to ali pa pridi drugič k žrebanju. Kar čudil se boš, kako slovesno se taka stvar izvrši.

Oto Verdnik, Šoštanj: Me res veseli, da si z letošnjimi ugankami tako zadovoljen. Uganke pa le pošlji. A jih ne smeš pobirati iz knjig. Kar pošlješ, mora biti tako, da še ni bilo nikjer zapisano.

Jože Gajski, Ponikva: Ta bo pa bosa! Da si bo »Mlada moč« drugega ugankarja dobila? Kje ga pa naj vzame? Ali bi morda Ti rad to službo? Kar privoščim Ti jo z vsemi skrbmi vred. Ko bi Ti vedel, koliko silnih las mi je »Mlada moč« že povzročila, bi že drugače govoril. Sicer se Ti pa zahvalim za pozdravke.

Vsem! Za neštete pozdrave iskrena hvala!

M. K.:

Pesem polja

(Nadaljevanje.)

14.

Korenova Ančka je bolehalo in hirala. Črne oči so ji ležale globoko vdrti v jamicah in mrtvaško blede je bila. S strahom so jo opazovali bratje, neizmerno žalosten je bil oče. Delo je ni več veselilo, pa tudi zmogla ga ni več, vse ji je letelo iz rok. Očetu se je hči smilila in je najel deklo, da se ne bi sirota sama ubijala in mučila z delom, ki mu res več ni bila kos. Premnogokrat se ji je stemnilo pred očmi, morala se je omočiti z vodo, da je zopet prišla k zavesti. Njeni polni, zaliti udje so se nekam izgubili, koža ji je začela postajati prozorna. Ljudem se je smilila, ko so videli, kako umira njeno lepo, mlado telo. Domači so se tolažili, da bo Ančka vendar pozabila na brata in na Tineta, a Ančka je vedela, da bo nesla to svojo bolečino v grob. Ah, koliko noči je sirota prežejala ob mislih na brata, še bolj pa na Tineta.

Zima je bila letos neusmiljeno mrzla. Vsi Korenovi so se tiščali peči in šli ven le po najnujnejših opravkih. Prizadevali so si po vseh močeh, da bi Ančko razvedrili, a na njena usta ni več priplaval nasmeh. Oči so se ji motno bleščale v pridrževanih solzah.

Božični prazniki pri Korenu so bili pustji. Spominjali so se Tončka, ki je bil pred letom še ves vesel med njimi. Ančkina žalost je tako vplivala na vse, da se jim še govoriti ni ljubilo. Molče je vsak grizel in premleval svojo žalost v srcu.

Dan pred Novim letom se je oglašil pri Korenu pismonoša in izročil poleg nekaterih novoletnih razglednic Ančki pismo. Deklici so se zažibila kolena, ko je spoznala na ovitku Tinetovo pisavo. Hitela je v hišo in hitro pretrgala ovitek. Vama svojim očem ne verujoč je čitala:

»Ljuba Ančka!

Ne začudi se preveč, ko dobiš moje pismo. Danes Ti ponovno zatrjujem, da morilec Tvojega brata jaz nisem in da trpim v tej strašni ječi po nedolžnem.

Obsojen sem na dosmrtno ječo, to se pravi, da se midva ne vidiva nikdar več. Ančka! Iskreno se Ti zahvaljujem za ljubezen, ki si jo tako jasno pokazala ob smrti Tvojega brata. Povrniti Ti ne bom mogel te ljubezni nikdar, dasi mislim in bom mislil na Te do smrti vsak dan, vsako minuto.

Toda Ti, Ančka, se boš zdaj gotovo močila. Nekdaj si mi dala besedo, da boš moja žena, zdaj Ti to dano besedo vračam, dasi mi hoče pri tem srce počiti od bolesti. Prosta si, Ančka, nevezana. Daj roko v zakon drugemu, le hudobnega Mirkota ne jemlji. On edini je kriv vaše in moje nesreče. Ančka, bodi srečna, pa se včasih tudi spomni ubogega in tako nesrečnega Tineta.«

Ančki se je stemnilo pred očmi, izpustila je pismo iz rok in se zgrudila na tla. Oče in bratje so priskočili k njej ter jo odnesli v kamrico na posteljo. Oče je pobral Tinetovo pismo, ga prebral in vtaknil v žep. Stare oči so mu zalile solze.

Ančka je ležala v postelji mirno, pokojno, kakor mrlič. Drgnili so ji senci in noge s kisom, da so jo zbudili k zavesti. Ozrla se je po sobici in vzdihnila:

»O, da bi se ne bila več prebudila!«

Oče je sedel k postelji in velel sinovom, naj gredo ven. Pobožal je hčeri lepe, črne lase in jo tolažil:

»Ne govori tako, Ančka! Saj se boš kmalu pozdravila!«

»Da, oče, ko bom gori pri svetem Primožu.«

Očetu je bolest stisnila grlo. Tiho je vprašal:

»Ančka, ali si imela Tineta tako zelo rada?«

»Rada sem ga imela, oče,« je Ančka poltiho pripovedovala in težko dihalo. »Res, rada sem ga imela, tako zelo rada. In zdaj bo zaprt do smrti, mojo besedo mi je vrnil! Oh oče, ljubi moj oče, tega ne morem prenesti, to bo moja smrt.«

Oče je vedel, da govori hči resnico. Stisnil je pesti in srdito zaškrpjal z zobmi.

»Prekleti Mirko, kaj mi je naredil!«

Pobožal je zopet Ančko po laseh.

»Ali Ančka, morda se izkaže Tinetova nedolžnost!«

»Ne, Mirko ne bo priznal,« je Ančka žalostno odkimala.

»Ali morda, Ančka, bi pa le res vzela drugega. Mnogo jih je, ki bi te radi poročili.«

Ančki se je orosilo oko.

»Oče, zame je bil samo eden. In ker Tineta ne bom dobila, umiram. Brez njega ne morem živeti.«

Korenu je bilo preveč hudo, da bi mogel še dalje ostati pri hčeri. Solze so mu silile v oči, vstal je in stopil v hišo.

Ančka si je počasi opomogla toliko, da je prišla v hišo. Roke so ji postale mrtvaške, prsti čisto prosojni. Jed ji ni dišala, težko so jo pripravili, da je kaj zaužila.

»Ko bo brstelo drevje, bom umrla,« je vedela Ančka.

Zima je tekla počasi h koncu, a Ančka je z vsakim dnem bolj medlela. Sama kost in koža je je še bila. Gospod župnik so jo že dvakrat prevideli. Žal jim je bilo lepe deklice, ki bo morala v najlepših letih v grob. A Ančka se je tudi s tem že sprijaznila. Saj je prestala v zadnjih mesecih toliko duševnih muk, da ji bo smrt prava rešiteljica. Njeno življenje je bilo kakor svetilnica brez petroleja. S strahom so domači pričakovali, kdaj luč ugasne.

Prepričanje gospe Ivanke.

Dobra ali zanikrna gospodinja se najlažje spozna po njenem perilu. Vsaka gospodinja ima dandanes lahko lepo belo, pa trdno perilo.

Seve ga mora prati le s terpentinovim milom Zlatorog, ki ima: 1. veliko izdatnost, 2. nedosežno čistilno moč, 3. daje obilno gosto belo peno in 4. deluje obzirno in hitro.

Zlatorogovo TERPENTINOVNO MILO

Dvournno pojasnilo. Peter: »Ta človek ima več denarja kot pamet!« — Pavel: »Sedaj še vedno ne vem, če ima kaj denarja.«

*

Ni pravi. — »Rad bi vedel, če je Ritonja, ki stanuje pri Vas, oni Ritonja, ki ga iščem; od njega dobiš namreč denar.«

»Nak, naš Ritonja že ne bo pravi; iz tega nihče niti pare ne iztisne.«

»Ni vse zlato, kar se sveti,« reče učitelj in pozove učence, naj mu k temu pregovoru povedo zgled. Pedenj-človek Matjažek iz prve klopi dvigne roko in že se zdere: »Vaše hlače, gospod učitelj!«

*

Dama v spromstvu. Služkinja: »Milostiva, zunaj vas čaka neka dama, ali naj vstopi?« — Gospa: »Ali je dama sama?« — Služkinja: »Ne, dežnik ima s seboj.«

šitve pošiljajte na naslov: Uredništvo »Naše moči«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19. Vsaki rešitvi je treba pripisati točen naslov odpošiljatelja. Odpošiljatelj mora vedno navesti tudi, kaj je po poklicu in koliko je star. Rešitve brez teh podatkov bodo romale v koš.

Ilustracije in kliseji

da jo reklamirajo le pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotisk & Knjižotisk
Bakrotisk & Klisarna
Litografija & Offsettisk

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6**

Dogodki po svetu

Izredno nadarjenost za jezike je pokazal sin nekega angleškega tovarnarja avtomobilov. Za visoko vsoto je stavil, da se bo v desetih mesecih naučil deset jezikov, in sicer tako, da jih bo znal gladko govoriti. Sedaj, ko to pišemo — v začetku februarja — je od stave preteklo sedem mesecev, pa se je mladi Anglež učil že devetega jezika, danščine.

Za ohromele otroke so v Zedinjenih državah nabrali milijonske vsote. Ameriški predsednik Roosevelt je bil svoj čas zelo ohromel in se mu to še sedaj nekoliko pozna. Skupaj z drugimi dobrotniki človeštva je ustanovil ustanovo, ki upravlja kopališče Warm Springs, kjer se ohromeli uspešno zdravijo in kjer se je zdravil tudi on sam. Letos v januarju, ko je bil njegov god, so priredili Amerikanci polno dobrodelnih prireditev in so izkupiček v znesku več milijonov dolarjev dali za zdravljenje ohromelih otrok.

Mnogo moraš hoditi! V Parizu so zbrali več ljudi, starih 90 let in več, in so jih izpraševali, kako so dosegli tako visoko starost. Polovica je rekla, da so bili vse svoje življenje abstinenti, dočim je druga polovica skoz vse življenje pila vino i. dr.; pol jih je bilo vegetarijancev, pol mesojedcev; pol jih je kadilo, pol ne. Itd. Vsi brez izjeme so pa rekli, da radi hodijo peš, povprečno na dan tri do štiri ure. In večina je tudi rekla, da se prav radi gibljejo med mlajšimi ljudmi.

Med Bolgarijo in Jugoslavijo je bil sklenjen prijateljski dogovor, ki ga mora vsak Jugoslovčan pozdraviti z največjim veseljem. Z njim je v veliki meri utrjen mir na Balkanu in s tem vred v Evropi sploh. Dal Bog, da bi sledili še drugi politični in hkrati tudi gospodarski ter kulturni zaključki.

Pri bojih v Španiji se med letalci odlikujejo najbolj Rusi. Nemci, ki so prvi za njimi, takoj zbežijo, ko Ruse zagledajo. Beremo, da morejo Nemci iz svojih letal streljati le v gotovem kotu navzdol, ne pa tudi navzgor; Rusi pa morejo streljati navseppek in se približajo nemškemu letalu tako, da ga primejo od strani, na kateri je najbolj ranljiv.

V Parizu je letos razstava, ki jo bodo v večjem številu obiskali tudi Slovenci. Nam se škoda zdi za denar, ki bo šel na ta način iz revne Slovenije ven v bogato Francijo. Nekaj ljudi ima od takšnega potovanja res nekaj, večina pa ob povratku ne zna povedati drugega kot »lepo je bilo«.

Rudnik Bor v Srbiji, ki dobavlja baker, pa tudi zlato i. dr., je tako bogat, da bi z njegovo produkcijo mogli plačati v nekaj letih vse državne dolgeve Jugoslavije, pozneje pa da bi nam ne bilo treba plačevati nobenih davkov in ne delati novih dolgov. Je pa žalibog v francoskih rokah. Tam v

okolici bodo otvorili nove rudnike, ki obetajo biti ravno tako bogati kot Bor; glavnicca to pot ni francoska, temveč angleška.

Izvoz lesa iz Jugoslavije je dal v preteklem letu okoli 548 milijonov dinarjev proti 745,5 milijonom v letu 1935 in 808 milijonom v letu 1934, je torej občutno padel. Glavni vzrok padca od predlanskega leta na lansko leto je slabši izvoz v Italijo, ki je padel od 371 na 37 milijonov dinarjev; tudi v Španijo smo dosti manj izvozili, za 19 milij. dinarjev proti 46 milijonom dinarjev.

Pri zadnjem procesu v Rusiji je bilo 13 zarotnikov obsojenih na smrt. Ustrelili jih pa niso Rusi, temveč poseben izvršilni oddelek, obstoječ iz Kitajcev; in teh je bilo tudi 13.

Na goro Avčankilča v južnoameriških Andih, ki je 6150 m visoka, so zgradili žično železnico. Spodnja postaja ima višino 3900 m, gornja pa 6000 metrov. Trud pri gradbi v teh skoraj vedno zamrzlih višinah je bil ogromen. Poleg evropskih inženirjev so vzdržali le še peruanski in bolivijski Indijanci. Gora je ognjenik, v njeni notranjosti so velike množine žvepla in zato so zgradili železnico.

»Mož z 80.000 znancev« je umrl. Bil je uradnik policije v Londonu, ime mu je bilo Herbert Yoyce (džojcs). Vsak obraz, ki ga je bil kdaj videl, si je za zmeraj natančno zapomnil in prav tako je ohranil v spominu tudi vse podatke o oni osebi. Imenovali so ga »mož z 80.000 znancev« ali pa tudi »živeči arhiv«. V mnogih slučajih je s svojim ogromnim spominom uspešno pomagal policiji pri njenem odkritnem delu. Enak spomin za obraze je imel tudi atenski državnik Temistokles, ki je vse Atence natančno poznal.

»Sodobnik« Napoleona umrl. Pred mesecem je umrl v Parizu karp, ki ga je Napoleon »osebno poznal«. L. 1809 ga je v ribnjaku v Fontainebleau (pri Parizu) sam dejal v vodo, o čemer priča majhna kovinska ploščica na repni plavuti karpa. Karpa bodo nagačili in v muzeju razstavili.

Preproge iz gumija povečajo delavnost. V neki novi veliki pisarni v Rimu so napravili naslednji poskus: nekoliko sob so opremili s preprogami iz gumija in so primerjali v teh sobah izvršeno pisarniško delo s pisarniškim delom v ostalih sobah. In ugotovili so, da je oglušenje šuma zaradi teh preprog tako veliko, da se je poznalo to na delu nastavlencev. Med drugim se opazi povečana delavnost tudi v tem, da se v »gumijevi sobi« napravi dosti manj pisnih in računskih napak kot drugod.

Kava v zameno za levo. Te dni je bila sklenjena med Brazilijo in Južno Afriko posebnostna pogodba. Več brazilskih cirkuških podjetij je hotelo kupiti v Afriki 26 levov; uvoza pa brazilska vlada ni pripustila drugače, kot da se za levo izvozi enakovredna dodatna množina kave. Kakor vemo, imajo Brazilci preveč kave in jo v ogromnih množinah sežigajo. Prof. dr. Vinko Šarabon.

Prva podzemna elektrarna na svetu

V pokrajini Pomorjanski v Nemčiji teče majhna rečica Persanta. Do sedaj je bila neizrabljena. Pa so šli na delo in so z nekaj prehodi skrajšali 23,6 km dolgi košček med krajema Belgard in Kerlin za približno 10 km. Potem so študirali, kako bi jo zajezili in jo porabili za električni pogon. Elektrarna normalnega tipa bi bila predraga in so prišli na misel podvodne elektrarne, pri kateri so strojne naprave nameščene v temeljih zajezilnega zida in se noben stavbni del ne dviga nad vodno gladino. Skušnje, ki so jih dobili pri gradbi te elektrarne, bodo porabili pri drugih napravah, ki so jih pričeli že graditi, in pravijo, da ne bo treba v podvodnih elektrarnah nikogar, ki bi jih upravljal ter da bodo stroji sami ob sebi delali z največjo zanesljivostjo. Vse se bo vršilo popolnoma avtomatično. Tako je velika ideja postala resnica. Podzemne elektrarne so pričeli graditi sedaj v vsej Nemčiji. Z njih pomočjo bodo mogli uporabiti za proizvodnjo električne energije vse one neštete majhne vodne sile, ki so bile prepuščene doslej samim sebi. Pri tem bo pa gospodarska uporaba teh sil možna še zmeraj tudi v drugi smeri.

Naš velik greh je, da več zaupamo tujcu kot našemu človeku. Ta greh se maščuje nad vsem našim narodom.

Dr. B. M., Ljubljana:

Zdravstvena šola

O malariji.

Povzročitelji malarije spadajo med višje razvite bolezenske klice. Ti paraziti se množijo ali nesporno s tem, da se cepijo v človeški krvi, ali pa spolno v črevesu neke vrste komarja. Vzemimo, da prenese komar s pikom klice malarije v človeško kri. V krvi se te klice takoj naselijo v rdeča krvna telesa. V njih polagoma doraščajo in dobijo obliko prav majhnih prstančkov, ki so pri raznih vrstah malarije nekoliko različni. To so nesporno oblike. Ko popolnoma dozori, se razdelijo na več manjših tudi nespolnih klic. Istočasno razpadejo rdeča krvna telesa in te drobne klice dosepejo v krvno tekočino in si poiščejo novih krvnih teles. To se ponavlja in pri takem navalu mladih klic napade človeka mrzlca.

Poleg tega se pojavijo v človeku tudi nezrele spolne klice, in sicer večje ženske in manjše moške. Z enostavnim deljenjem, cepljenjem, se ženske klice množijo v poprej omenjene drobne klice, in sicer brez oplodbe z moškimi. Če prileti sedaj komar in pri piku vsrka človekovo kri, vsrka z njo tudi te klice. Iz nezrelih spolnih moških in ženskih klic se razvijejo v komarju zrele oblike, ki se družijo med seboj v eno veliko klico. V le-tej se razvijejo nove, prav drobne, ki se po dozorenju oproste in potujejo samostojno v komarjeve slinavke, odkoder prispejo pri piku spet v človekovo telo in vsa stvar se prične znova.

Kaj ne, vsa stvar je kar čudno zamotana. Znanost je dala vsem tem različnim klicem svoja imena, a je brez pomena, da bi jih tukaj navajal.

Kaka 2—3 tedne po nalezanju po komarjem piku se pojavi prvi več ur trajajoči napad mrzlice, ki se potem ponavlja, ravnanje se po vrsti malarije, vsak tretji ali četrti dan ali pa celo v krajših razdobjih. Po teh razdobjih dele malarijo v terciarno, tretjednevno, kvartano, četrednevno, in v tropično malarijo. Ako se je človek nalezal malarije ponovno v raznih razdobjih ali pa če se je nalezal raznih vrst malarije, tedaj je stvar bolj zapletena in napadi so pogostejši in glede razdobja neredni. Ako malarije ne zdravimo, preide, izjemši redkih slučajev s smrtnim izidom, hitro v kronično stanje, v katerem se polagoma pojavlja vedno večja malokrvnost, oslabele, dostikrat silno povečana vranica in vedno bolj neredni napadi mrzlice, ki se pojavljajo zaradi najrazličnejših dražljajev, n. pr. zaradi telesnega napora, zaradi premajhnih količin zaužitega kinina, zaradi pijanosti itd. Taki dražljaji namreč oslabe telo in klice, ki so se zatele v organe, zadobe spet sposobnost za napad krvi.

Malarijo so poznali že mnogo stoletij pred Kristusovim rojstvom n. pr. v Italiji in v Grčiji. V srednjem veku je opustošila marsikatero mesto in pokrajino. V vojnah, tudi v svetovni, je tupatam

vojaštvo naravnost decimiralo. V toplejših krajih je še danes najpogostejša bolezen, zlasti mnogo otrok umre tu zaradi nje. Mnogokje se pri otrocih pojavlja celo pogostejše kot pri nas ošpice. Malarija pa dosega tudi severnejše kraje, marsikje preko 60 stopinj zemeljske širine, n. pr. prav do Arhangelska, ki ga bodo poznali naši ruski vojni ujetniki. Pri nas je zelo pogosta v južnih predelih države. V Sloveniji pa se pojavlja kot nova bolezen le v redkih slučajih, n. pr. na Studencu pri Ljubljani. Ni namreč vsak komar dober za razvoj malaričnih klic.

Malarija se ne prenaša naravnost od človeka na človeka, bi se pa prenesla, če bi kri malaričnega bolnika precepili v kri nemalaričnega, kar se vrši pri zdravljenju progresivne paralize, tabesa, nekaterih slučajev gonoreje in sifilisa. Napadi malarične mrzlice pripomorejo namreč v nekaterih slučajih k ozdravljenju teh bolezni. V Angliji pa okužijo najprej umetno vzgojene komarje in prenašajo z njihovim pikom malarične klice na paralitika.

Po bolezenskih pojavih delimo malarijo, kot sem rekel, v tri različne vrste, ki se dajo v čisti obliki po zaporedju mrzličnih napadov in po slikah pod drobnogledom dovolj lahko razlikovati. Pri mešanih oblikah pa je razpoznavna vrste marsikdaj zelo težka. Pred prvim napadom mrzlice se marsikdaj pojavijo utrujenost, glavobol, bolečine v hrbtu in v udih. Med pikom in prvim napadom mine razdobje 8—30 dni. Tretjednevica se pojavi navadno 10—12 dni po piku, četrednevica in tropična malarija pa pogostokrat pozneje. Če pa uštrcamo obolelo kri v drugega nemalaričnega bolnika, se pojavi pri tretjednevici in pri tropični malariji prvi napad že med 3. in 7. dnevom, pri četrednevici pa mnogokrat šele po 3—6 tednih. Ponokod, zlasti po severni in po vzhodni Evropi, pa se pojavi prvi napad pogostokrat šele mesec, več mesecev ali celo leto in redkeje šele več let po okuženju. (Dalje.)

Primanjkljaj. Vsa razjarjena priteče gospa Pickova k svojemu trgovcu: »Vaša tehtnica goljufa. Rozin, ki ste jih dali mojemu fantu, manjka kar celih 10 dkg!«

Trgovec: »Moja tehtnica je povsem v redu, draga gospa. Kaj pa, če bi vašega fanta stehtali?«

*

V gostilni. Ferline zagrabi za Frtičev kozarec, ko ga je ta ravno mislil izpiti: »Nikar ne pij, ali ne vidiš, da plava muha v vinu?« — Frtič: »Ne skrbí za mene! Jaz sem zapil že 15 johov zemlje s poslopji vred, a me ni nikdar nič v grlu niti pošegetalo. Kaj bi se potem menda muhe zbal!«

Ing. I. Černe, Ljubljana:

Odbiranje plemenskih živali

Za setev vzamemo vedno najlepše, najdebelejše in zdravo zrnje, ker dobro vemo, da samo od take seste lahko pričakujemo bogato žetev. Prav isto načelo pa velja tudi v živinoreji. Plemenske živali morajo imeti vse najboljše lastnosti, ako hočemo, da bo tudi njih potomstvo prvovrstno.

Dobre plemenske živali dobimo potem odbiranja (selekcije), ki pa mora biti smoteno in strogo. Znano je, da podedujeta lastnosti na potomstvo tako krava kot bik, toda ne vsak v enaki meri; zato je treba odbirati za plemo najboljše krave in bike. Še posebno veliko važnost pa moramo polagati na dobre plemenske bike. Krava, ki ima n. pr. veliko podedljivo napako, prenese to napako, ako se ista podeduje že v prvem pokolenju, kvečjemu na kakih deset potomcev; slab bik pa pomnoži svoje slabe podedljive lastnosti v neprimerno večjem številu potomcev kot pa krava. Večkrat povzroči slab plemenski bik celi okolici veliko škodo, ker skvari vse potomstvo dotičnega kraja, medtem ko se slabe lastnosti kake krave ne morejo v takem obsegu razširiti.

Da bo živinoreja res dobičkonosna, moramo skrbeti v prvi vrsti za dobre plemenske bike. Bik ima razne telesne napake, kot n. pr. ozka prsa, upognjeno hrbtenico, in podeduje te napake brezdvomno na potomce; v prvem pokolenju se včasih

še ne pokažejo, prav gotovo pa v enem naslednjih pokolenj. Prav tako pa se podedujejo na potomce tudi vse dobre lastnosti; isto velja tudi za krave. Izbirajmo torej prvovrstne mlekarice in jih družimo z dobrimi biki in od teh potem vzredimo krave in plemenske bike, ki bodo prenašali dobre lastnosti na zarod.

Za rejo odbirajmo najlepša teleta in to od najboljših krav, ki so glede zunanjih znakov in oblik ter drugih lastnosti res vzorne živali; poleg tega morajo dobro izkoristiti použito krmo in biti popolnoma zdrave. Odbrani naraščaj moramo gojiti z vso skrbnostjo in mu auditi vse pogoje, ki so neobhodno potrebni za pravilni in hitri razvoj. Ako govejo živino tako redimo, potem smemo pričakovati, da se bo zboljševala glede telesnih oblik in donosnosti od roda do roda ter bo z gotovostjo prenašala vse dobre lastnosti na potomstvo. Gle dati moramo tudi na to, da si vzgojimo tako pasmo goveje živine, ki bo kar najbolje izkoristila vso krmo ter nam to vračala z obilnim in dobrim mlekom.

Vse navedene lastnosti živine pa dosežemo s skrbnim odbiranjem, umno rejo, vodstvom rodovnikov, kontrolnim krmljenjem in molžo ter s pravilnim vodstvom živinorejskih zadrug. Potrebno pa je za to mnogo časa in preudarnega dela, katero se vedno dobro izplača.